

IIIF-beeldinfrastructuur gekoppeld aan VKC-ecosysteem, fase 3:
Crowdsourcing, IIIF-manifestenbibliotheek en IIIF-storytelling

WP3 Proefopstelling van een IIIF-manifestenbibliotheek/-catalogus met Search Engine Optimization (SEO)

Taak 8: Compilatie/ontwikkeling van een proefopstelling

Binnen deze taak werd aan een ontwikkelaar de opdracht gegeven om op basis van de ontwerparchitectuur een IIIF-manifestenbibliotheek met SEO-optimalisatie te ontwikkelen of uit bestaande componenten te compileren in een proefopstelling.

Deliverable 10. IIIF-manifestenbibliotheek in een proefopstelling

Medewerkers werkpakket 3

Pascal Ennaert, Rein Debrulle (VKC)

Nastasia Vanderperren (meemoo)

Kristof Selleslach (Museum Plantin-Moretus)

Evelien Hauwaerts, Koen Calis (Openbare Bibliotheek Brugge)

Bram Oosterlynck, Jeroen Budts (Inuits BV)

Inhoud

Vooraf.....	2
Proefopstelling: kenmerken.....	3
Voorafgaand.....	3
1. Zoekbalk voor simple search.....	4
2. Duidelijk en eenvoudig overzicht van zoekresultaten.....	4
3. Intuïtieve zoekfilters.....	5
4. Handleiding en/of tutorial.....	6
5. Geïntegreerde IIF-viewers.....	8
6. Werkomgeving (leeg IIF-venster).....	9
7. Duidelijke informatie over auteursrechten en hergebruik.....	11
8. Persistente URI.....	11
9. Meertaligheid.....	12
10. Technische documentatie.....	13
11. Search Engine Optimization (SEO).....	13
Proefopstelling: gedetecteerde problemen en aandachtspunten.....	14
1. Metadata.....	14
2. Intuïtief gebruik.....	15
3. Schaalbaarheid.....	15
4. Auteursrecht.....	16
Conclusie.....	17
Bijlage.....	18

Vooraf

Met de ontwerparchitectuur (zie WP3 deliverable 9) en de vooropgestelde functionaliteiten (zie [WP3 deliverable 8](#)) als basis ontwikkelde Inuits BV een proefopstelling van een IIIF-manifesten- bibliotheek/-catalogus. In dit verslag wordt ingezoomd op de voornaamste kenmerken van deze proefopstelling, met aandacht voor moeilijkheden en aandachtspunten die in de loop van het traject duidelijk zijn geworden.

Omdat de proefopstelling niet publiek toegankelijk is, gebeurt de beschrijving aan de hand van screenshots. Deze zijn zowel in de tekst, als in bijlage (in groter formaat) toegevoegd. Daarnaast is er ook op het [IIIF-metadatabaseboek](#) een pagina met uitleg en instructieve video's te vinden. De proefopstelling kan tot slot ook op vraag gedemonstreerd worden. Neem hiertoe contact op met Rein.Debrulle@vlaamsekunstcollectie.be of, vanaf 1 januari met Rein.Debrulle@meemoo.be.

Wie meer inzicht wil in de technische achtergrond van het platform kan terecht op de GitHub-pagina van de Vlaamse Kunstcollectie, waar de [architectuur](#) en de broncode ([Importer](#) / [GraphQL](#)) gepubliceerd zijn. Deze zijn voorzien van documentatie die door de ontwikkelaars is opgesteld.

Proefopstelling: kenmerken

Onderstaande tabel biedt een overzicht van de gevraagde functionaliteiten voor deze proefopstelling. De oplijsting vormt de leidraad voor deze beschrijving.

1. Zoekbalk voor simple search
2. Duidelijk en eenvoudig overzicht van de zoekresultaten
3. Intuïtieve zoekfilters
4. Handleiding en/of tutorial
5. Geïntegreerde IIIF-viewers
6. Werkomgeving (leeg IIIF-venster)
7. Duidelijke informatie over auteursrechten en hergebruik
8. Persistente URI
9. Meertaligheid
10. Technische documentatie
11. Search Engine Optimization (SEO)

Voorafgaand

Om van een IIIF-manifestenbibliotheek te kunnen spreken, zijn natuurlijk IIIF-manifesten nodig. Elke projectpartner stelde een eigen selectie ter beschikking die elk via een eigen weg aan het platform is toegevoegd. Voor de Vlaamse Kunstcollectie gebeurde dit via de datahub, aan de hand van het OAI-PMH-protocol. Openbare Bibliotheek Brugge voorzag een IIIF-Collectie URL die in context van het Mmonk-project werd gevormd. De IIIF-manifesten van het Museum Plantin-Moretus, tot slot, werden toegevoegd via DAMS Antwerpen. Ook deze blootstelling gebeurde via het OAI-PMH-protocol.

Zo zijn uiteindelijk 1434 IIIF-manifesten van 3 verschillende (collectiebeherende) instellingen in de testopstelling te vinden.

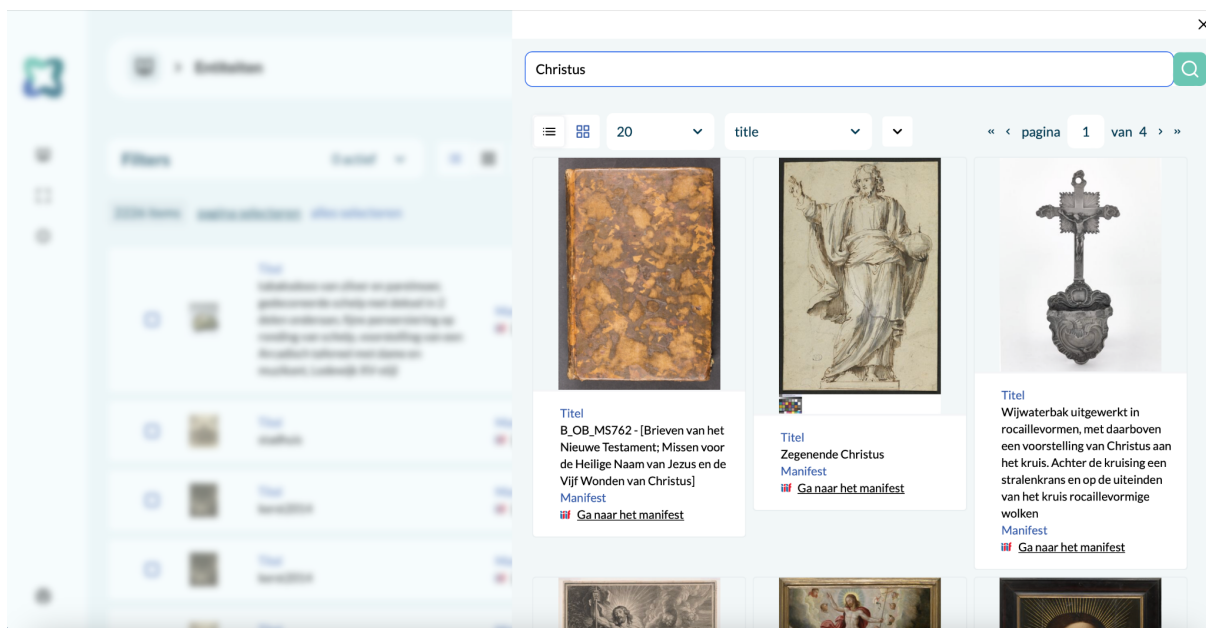
Omdat sommige beheersvennootschappen het vrij ter beschikking stellen van IIIF-manifesten van In Copyright werk niet aanvaarden en de VKC binnen het project geen middelen voor het publiceren van In Copyright-werken voorzag, verwijzen deze 1434 IIIF-manifesten allemaal naar Publiek Domein-werken of werken waarvan de auteursrechtelijke bescherming niet bepaald is.

1. Zoekbalk voor simple search

Het samenbrengen van IIF-manifesten uit verschillende collecties is een eerste stap, maar is niet voldoende om de vindbaarheid ervan aanzienlijk te verhogen. Daarom werd deze collectie van IIF-manifesten via een simpele zoekbalk doorzoekbaar gemaakt.

Via de zoekbalk, die verschijnt bij het aanklikken van het vergrootglas, kan elke gebruiker aan de hand van trefwoorden de collectie van IIF-manifesten doorzoeken. Daarbij wordt hoofdzakelijk gezocht in de metadata die in de IIF-manifesten zelf terug te vinden zijn. Enkel wanneer aan deze manifesten (via de 'SeeAlso'-eigenschap) externe metadata gekoppeld zijn, zijn deze bijkomende metadata ook doorzoekbaar. Op die manier wordt de doorstroom van deze metadata enigszins uniform gemaakt en hoeft het platform enkel vanuit de IIF-manifesten te vertrekken.

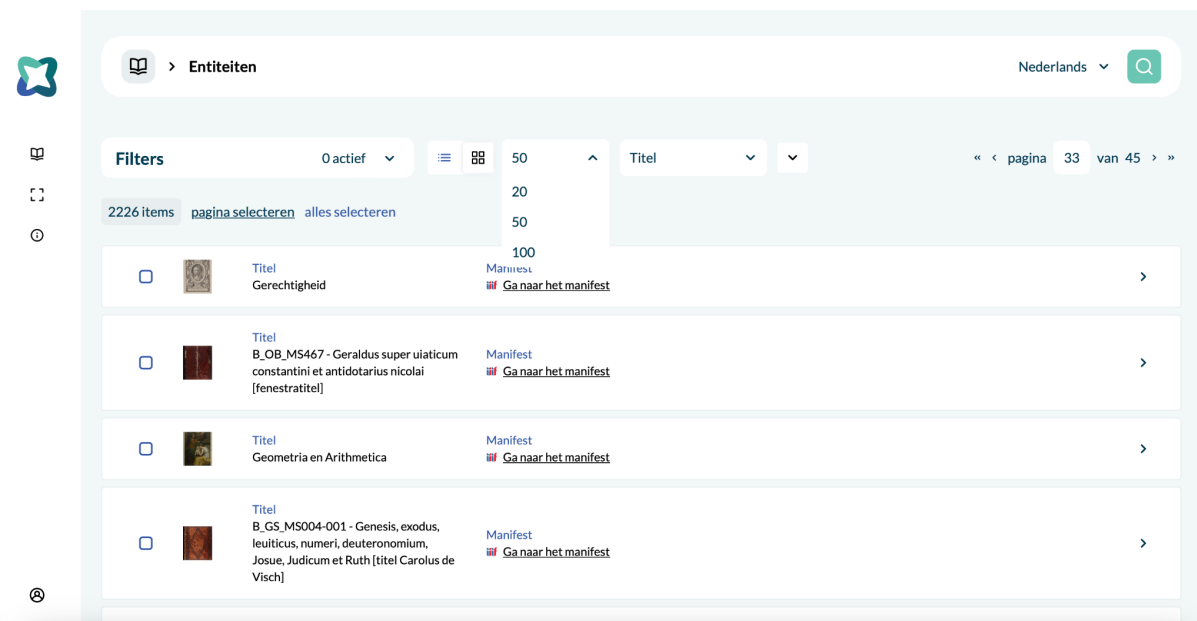
De resultaten worden gepresenteerd in een apart 'zoekscherf'. Zo wordt vermeden dat actieve zoekfilters deze resultaten ongewild zouden beïnvloeden. Voor complexe/meervoudige zoekopdrachten wordt gewerkt met de zoekfilters ([zie 3. Intuïtieve zoekfilters](#)). Op die manier is het voor de eindgebruiker duidelijk in welk(e) veld(en) en/of met welke filters wordt gezocht. Een doordachte zoekopdracht wordt zo hopelijk eenvoudiger.

Figuur 1. Zoekbalk met resultaten

2. Duidelijk en eenvoudig overzicht van zoekresultaten

Zowel in het zoekscherf als in het algemeen overzichtscherf zijn de IIF-manifesten in lijst- en in roosterweergave te raadplegen. Ook het aantal resultaten en de rangschikking van deze resultaten kunnen door de eindgebruiker naar zijn/haar hand worden gezet. Op die manier is getracht om een zo eenvoudig mogelijke interface te creëren.

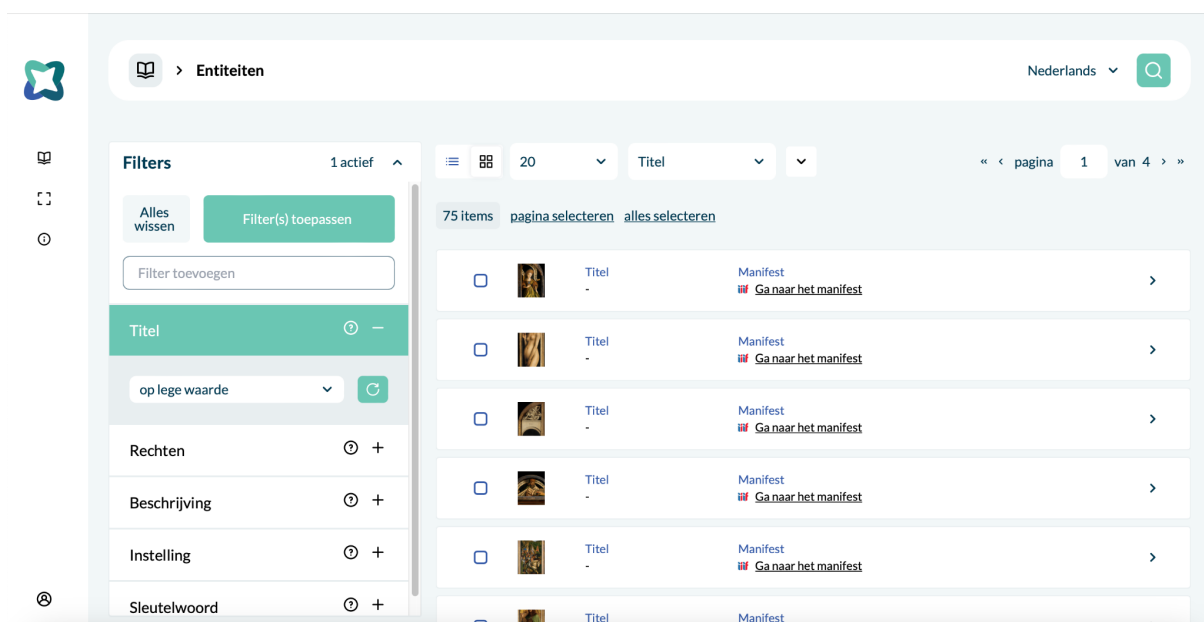

Figuur 2. Lijstweergave met 50 records per pagina

Bij elk record wordt in het overzichtscherf enkel een thumbnail, een titel en een link naar het IIF-manifest voorzien. Zo blijft deze pagina overzichtelijk, maar is er toch voldoende informatie aanwezig om snel een selectie te kunnen maken of aan de slag te gaan met een specifiek IIF-manifest. Wanneer op termijn meer instellingen aansluiten op de IIF-manifestenbibliotheek, kan het ook interessant zijn om de naam van de collectiebeherende instelling aan deze informatie toe te voegen.

3. Intuïtieve zoekfilters

De zoekfilters laten toe om het overzicht van records te verfijnen op basis van specifieke criteria. Voor deze proefopstelling werden de volgende filters toegevoegd: 'Titel', 'Rechten', 'Beschrijving', 'Instelling' en 'Kernwoord'.

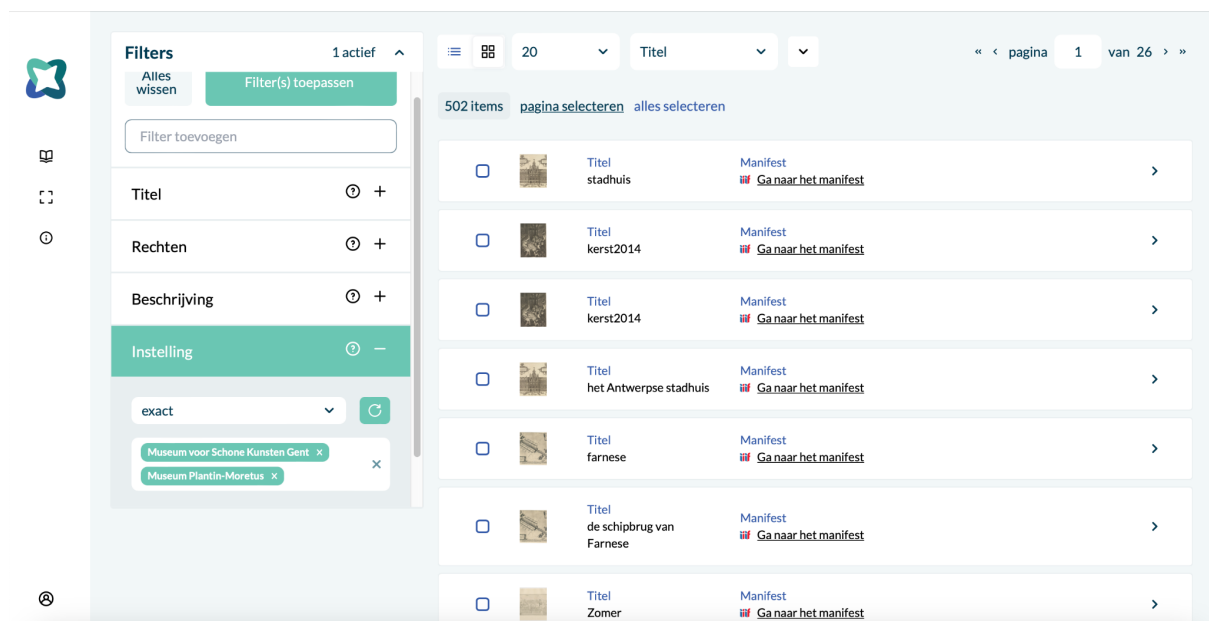

Figuur 3. Oplijsting van alle IIF-manifesten waarvan het titelveld leeg is

'Titel', 'Beschrijving' en 'Kernwoord' creëren een mogelijkheid tot advanced search. Via deze filters kunnen immers verschillende types text search (exact, gedeeltelijk, op eender welke waarde en op lege velden) in deze specifieke velden uitgevoerd worden. Deze filters laten respectievelijk toe om een exacte waarde te vinden, te zoeken naar een woord of woorddeel, alle records op te lijsten waar de specifieke waarde niet leeg is of net een overzicht te genereren van alle lege waarden.

De filter 'Rechten' laat toe om enkel records te zien die volgens een specifieke hergebruikslicentie gebruikt mogen worden. Meer hierover onder '7. Duidelijke informatie over auteursrechten en hergebruik'.

De filter 'Instelling', tot slot, biedt de mogelijkheid om te zoeken in alle collectiehouders van wie (een deel van) de collectie naar de IIF-manifestenbibliotheek is doorgestroomd. Op die manier kan elke eindgebruiker zoeken in de collectie van een specifieke instelling of een overzicht genereren van de (deel)collectie van een bepaalde collectiehouder.

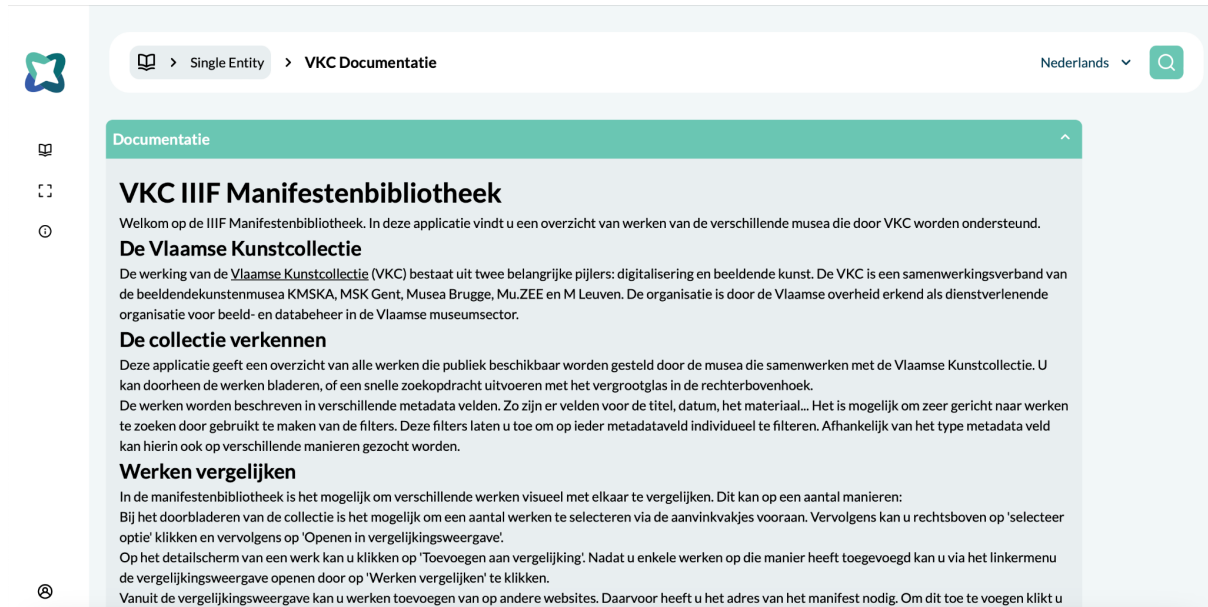
Figuur 4. Overzicht van de deelcollecties van MSK Gent en Museum Plantin-Moretus

Een combinatie van zoekfilters creëert de mogelijkheid om complexe queries uit te voeren. De advanced search is met andere woorden in de zoekfilters verweven. Om dit toch gebruiksvriendelijk te houden, is een korte onboarding voorzien voor nieuwe gebruikers (zie 4. Handleiding en/of tutorial).

4. Handleiding en/of tutorial

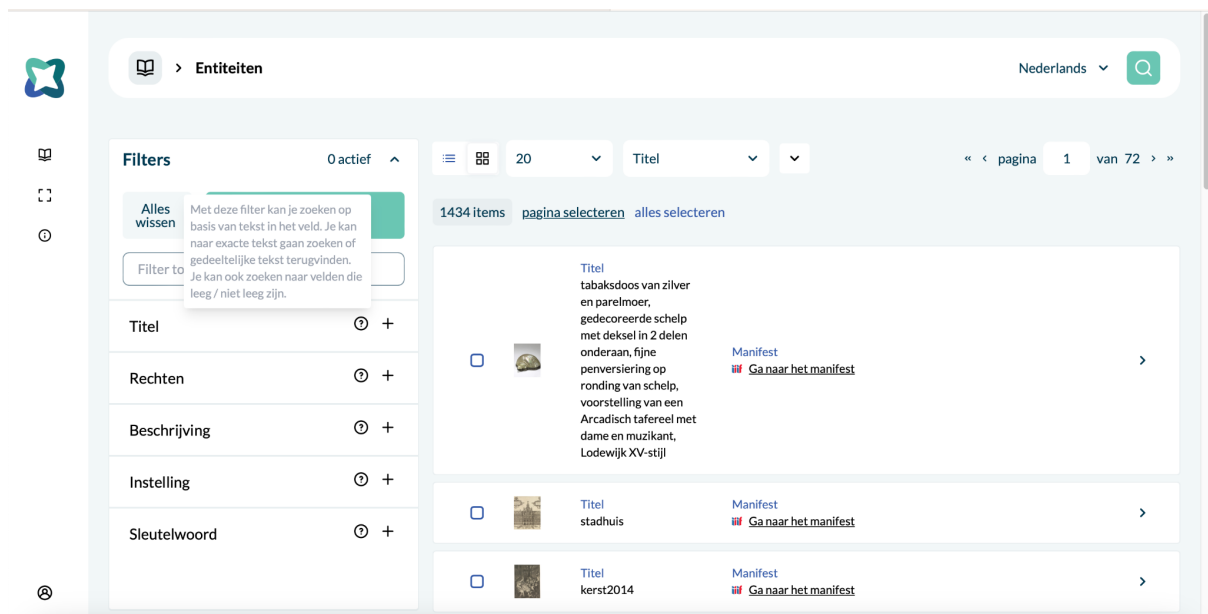
Omdat het platform gericht is op een breed publiek van eindgebruikers wordt getracht om voldoende toelichting te voorzien bij de navigatie en de werking van de bibliotheek. Daarom is voor deze proefopstelling een korte documentatiepagina opgesteld waar interessante informatie te vinden is voor al wie met het platform aan de slag wil gaan. Als de proef-

opstelling in de toekomst doorontwikkeld zou worden tot een productieversie, is het evenwel nodig om deze documentatiepagina aan te vullen met tutorialvideo's en verwijzingen naar externe kennisbronnen.

Figuur 5. Voorlopige documentatiepagina

Naast de documentatiepagina werd ook in de zoekpagina ondersteunende informatie geïntegreerd. Zo is bij alle filters een ?-icoon toegevoegd. Ga je hierover met je cursor, dan verschijnt een kort tekstje waarin wordt toegelicht hoe je de zoekfilter kan gebruiken. Ook hier geldt dat deze functionaliteit in de toekomst kan worden uitgebreid naar andere elementen van de bibliotheek.

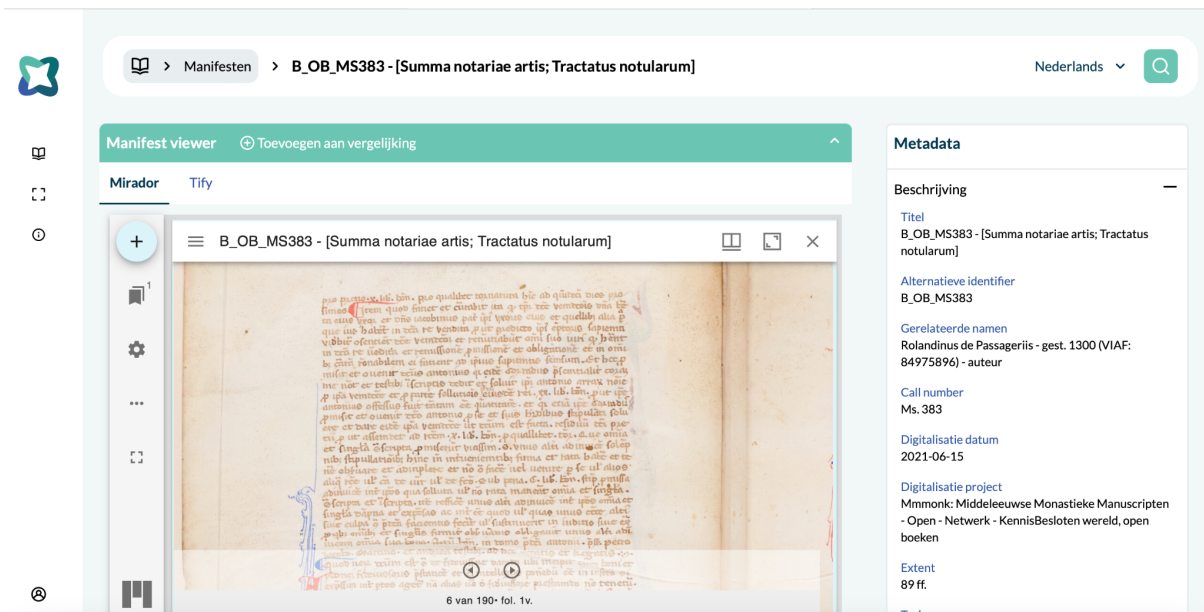

Figuur 6. Hulpiconen bij de zoekfilters

5. Geïntegreerde IIF-viewers

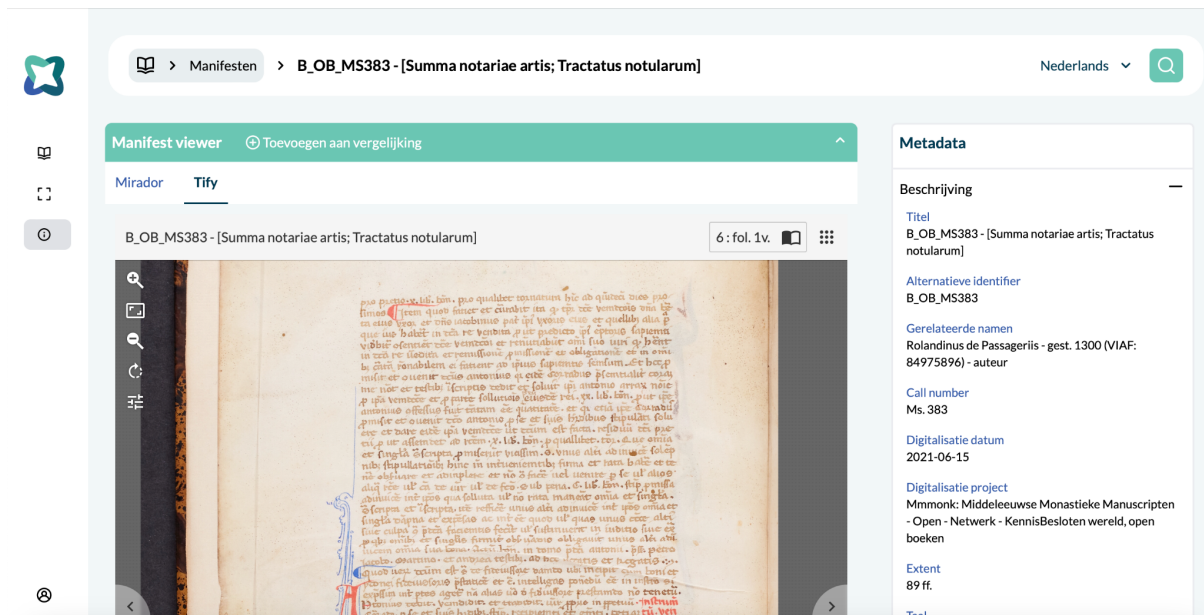
Heb je gevonden wat je zoekt, dan kan je klikken op een record. Hierbij wordt het bijhorende IIF-manifest automatisch ingeladen in een geïntegreerde [Mirador-viewer](#). Zo kan een eindgebruiker meteen aan de slag met het beeld/de beelden.

De keuze voor Mirador als standaardvenster is ingegeven door de rijke mogelijkheden en het brede gebruik van deze viewer binnen de IIF-community. Mirador wordt op verschillende platformen gebruikt en is daardoor bekend bij velen die enigszins vertrouwd zijn met de IIF-standaarden. Voor nieuwe gebruikers is, zoals hierboven aangegeven, uitleg voorzien. Door de relatief intuïtieve interface volstaat een korte uitleg om basishandelingen (bv. inzoomen, metadata bekijken, nieuwe beelden toevoegen) via Mirador uit te voeren. Daarnaast ondersteunt Mirador ook verschillende versies van de Presentation API (2.X en 3.0). Daardoor kunnen alle manifesten uit de digitale bibliotheek in eenzelfde viewer getoond worden.

Figuur 7. Geïntegreerd Mirador-venster

Omdat Mirador niet voor iedere gebruiker even eenvoudig is, is ook een andere optie toegevoegd, [Tify viewer](#). Hoewel deze binnen de community minder bekend is, is ook deze viewer makkelijk onder de knie te krijgen. Tify biedt bovendien enkele mogelijkheden (bv. aanpassing van helderheid, contrast en saturatie; makkelijke downloadoptie) die niet standaard in de Mirador-opstelling aanwezig zijn. De viewer werkt voorlopig wel enkel met IIF-manifesten versie 2 (Presentation API 2.X).

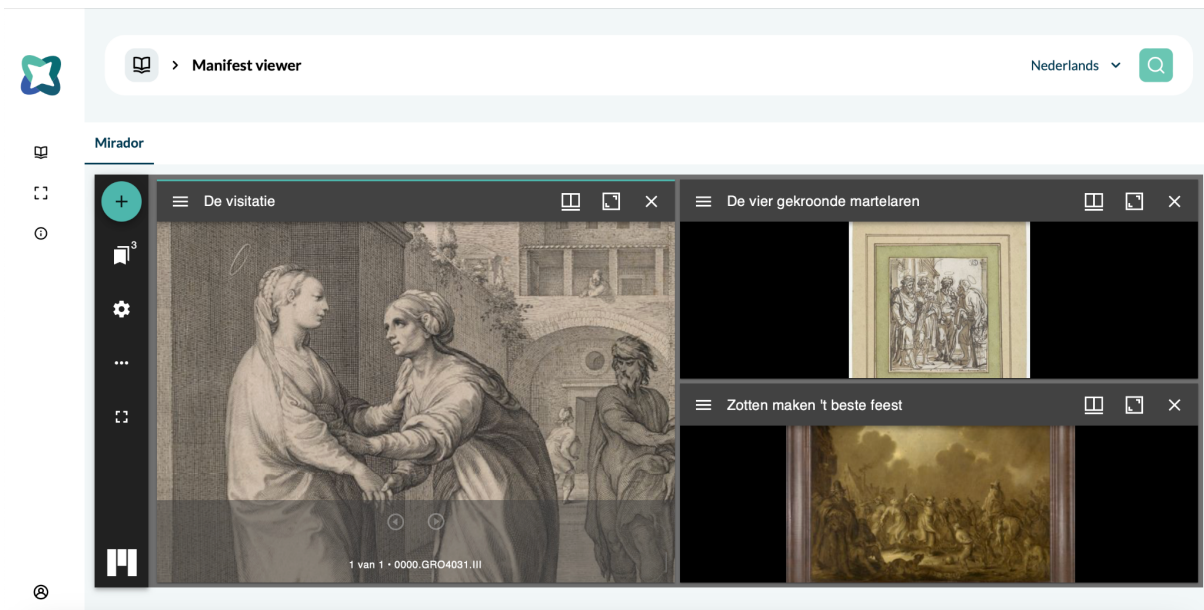
Figuur 8. Geïntegreerd Tify-venster

Het was oorspronkelijk ook de bedoeling om [Universal Viewer](#) te integreren, maar dit bleek moeilijker dan verwacht. Universal Viewer is immers moeilijk te integreren met het frontend-framework ([Vue](#)) dat werd ingezet, omdat deze viewer als een op zichzelf staande applicatie is gebouwd. Daarom is deze viewer niet toegevoegd. In de toekomst kan het interessant zijn om dit wel te doen of een verwijzing naar deze viewer op de detailpagina op te nemen (zie 2. Gebruiksgemak).

6. Werkomgeving (leeg IIIF-venster)

Om de detailpagina niet te overbelasten, voorzagen we een aparte 'werkomgeving'. Deze omgeving bestaat uit een leeg Mirador-venster. De bedoeling van dit venster is in de eerste plaats om de mogelijkheid te voorzien om de aan de manifesten gerelateerde beelden in een vergelijkingsweergave te openen.

Zowel via de overzichtspagina als via de detailpagina van een record is het mogelijk om een IIIF-manifest aan de vergelijkingsweergave toe te voegen. Dit kan door de werken in het overzicht aan te vinken en de optie 'Openen in vergelijkingsweergave' te kiezen. Hierdoor wordt een selectie van manifesten automatisch in de lege Mirador-viewer ingeladen. Omdat Mirador vergelijking ondersteunt, verschijnen alle geselecteerde beelden in dezelfde viewer. Bijkomende opties (bv. aanpassing van het workspacetype, maximaliseren en minimaliseren van vensters) maken een rijke vergelijking mogelijk. In de detailweergave is daarnaast ook een knop 'Toevoegen aan vergelijking' voorzien. Zo kan je ook individuele manifesten toevoegen.

Figuur 9. Werkomgeving met een selectie van drie IIF-manifesten

Verder kan een eindgebruiker in deze werkomgeving (via de URL) ook externe IIF-manifesten inladen. Op die manier voorziet het platform dus een omgeving waar zowel met manifesten uit de bibliotheek als met manifesten uit andere collecties aan de slag kan worden gegaan.

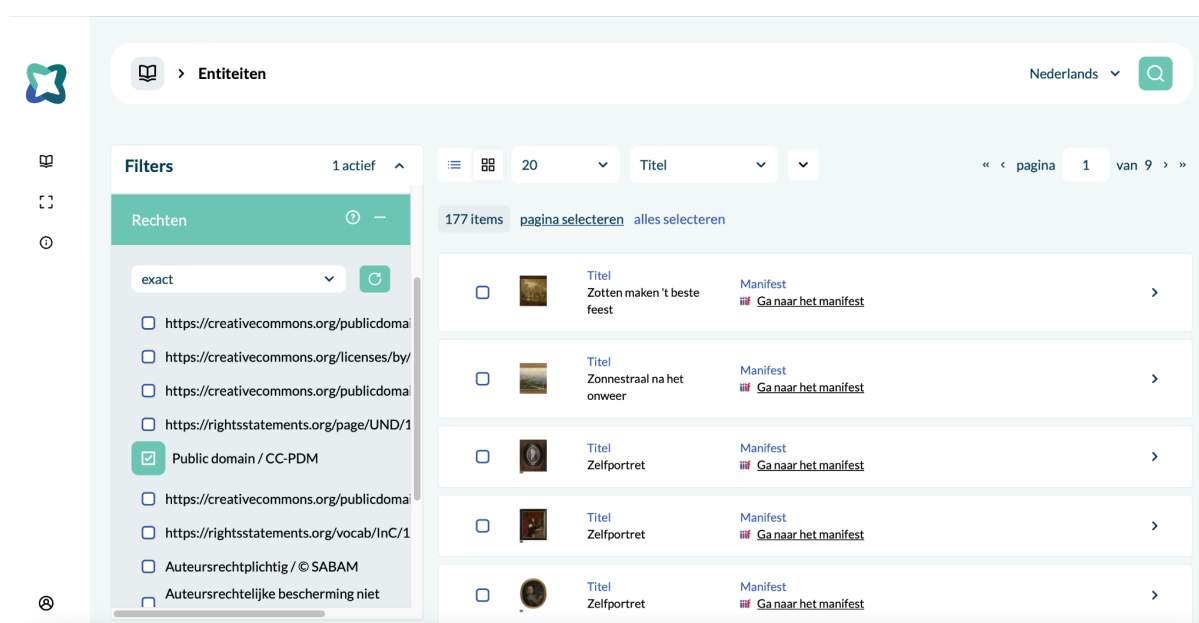
Figuur 10. Toevoegen van externe IIF-manifesten via de URL

7. Duidelijke informatie over auteursrechten en hergebruik

De IIF-manifestenbibliotheek wil een werkplaats zijn, maar zet tegelijk ook aan tot hergebruik van de IIF-manifesten in een andere, gebruikersspecifieke en vraaggestuurde context. Daarom is heldere en correcte auteursrechteninformatie van belang.

Aangezien wordt vertrokken vanuit de IIF-manifesten kan enkel gewerkt worden met de informatie die hierin is opgenomen. Daaruit bleek dat deze informatie vaak ontoereikend is (meer hierover in [4. Auteursrechten](#)). Een probleem dat zich bij meerdere partners voordoet. Daarom werd ervoor gekozen om dit in het overzicht van metadata op te nemen. Idealiter wordt bij rijke informatie over auteursrechten en hergebruik een apart veld voorzien waarin via een link naar een hergebruiklicentie van Rightsstatements.org of Creative Commons meteen duidelijk is voor de eindgebruiker wat kan en wat niet kan.

De beschikbare auteursrechteninformatie is ook meegenomen in de doorzoekbaarheid van de bibliotheek. De gebruikte hergebruikslenties zijn als zoekfilters ingezet zodat eindgebruikers snel een overzicht kunnen krijgen van al de records die volgens een specifieke licentie gebruikt mogen worden. Om dit gebruiksvriendelijker te maken, kan in de toekomst een mapping worden gemaakt op enkele algemene en sprekende categorieën (Publiek Domein, In Copyright, CC0, CC BY, Copyright Undetermined). Daarvoor is evenwel een correcte verwijzing in het IIF-manifest nodig.

Figuur 11. Inzetten van de hergebruikslenties als zoekfilter

8. Persistente URI

Naast heldere auteursrechteninformatie is ook een duurzame verwijzing naar de digitale vindplaats belangrijk om hergebruik te ondersteunen. Daarbij kan zowel verwezen worden naar de IIF-manifestenbibliotheek zelf als naar de collectiewebsite of het platform van de collectiebeheerder.

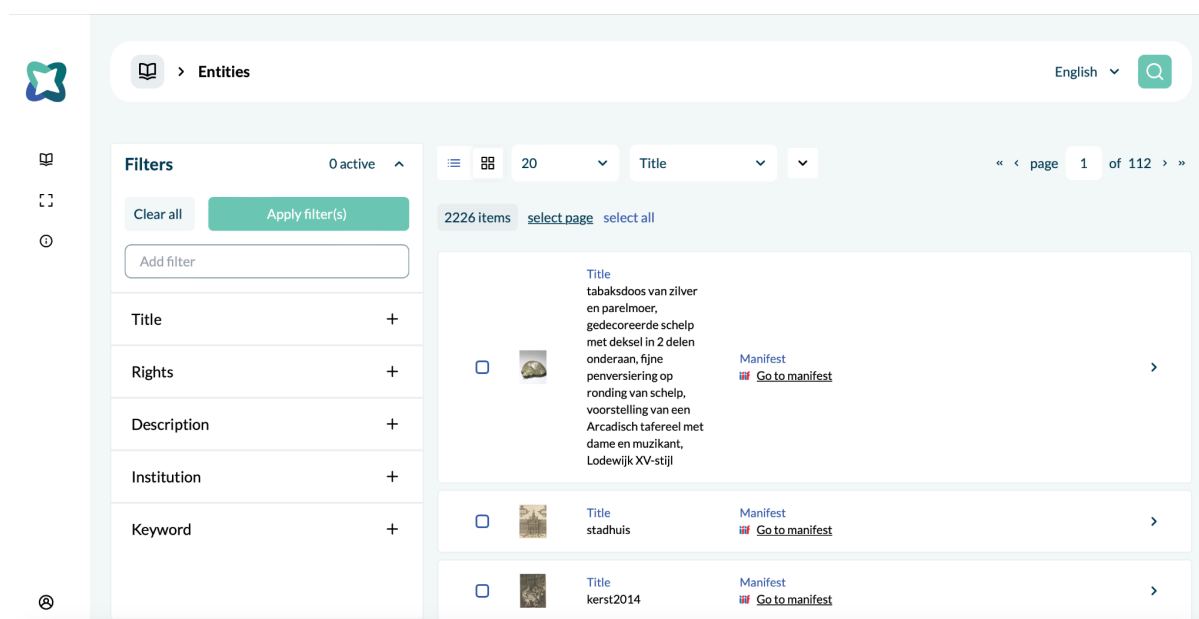
De verwijzing naar de bibliotheek zelf is via de adresbalk in de browser zichtbaar en kan zo gekopieerd worden. Dit is evenwel niet de meest gebruiksvriendelijke werkwijze. Daarom zou bij een doorontwikkeling een expliciete verwijzing aan de metadata toegevoegd kunnen worden.

Ook een duurzame verwijzing naar de collectiewebsite of het platform van de collectiebeheerder is een must, maar omdat deze verwijzing hier niet in de IIIF-manifesten was opgenomen, kon dit niet zomaar in de bibliotheek gepresenteerd worden. Ook hier ligt dus een verantwoordelijkheid bij de beheerders van de IIIF-manifesten. De eigenschap ['homepage'](#) is hiervoor geschikt.

9. Meertaligheid

Om de IIIF-manifestenbibliotheek ook bruikbaar te maken voor niet-Nederlandstalige eindgebruikers is een knop voorzien om de taal van het platform te wijzigen. Omdat het hier enkel gaat om een proefopstelling zijn alleen de talen Nederlands en Engels beschikbaar. Bekeken vanuit de Belgische context is het wenselijk om hier bij eventuele doorontwikkeling ook Frans en Duits aan toe te voegen.

Het aanbieden van Nederlands en Engels betekent hier dat alle woorden die inherent zijn aan het platform, vertaald worden. Het gaat dus onder meer om de noemers van de zoekfilters, de documentatie en de taalinstelling van de geïntegreerde viewers en werkomgeving. De metadata zelf, die afkomstig zijn uit de IIIF-manifesten en/of externe metadatabestanden, worden niet automatisch vertaald. Enkel wanneer in de manifesten een vertaling is toegevoegd, zal deze data in een andere taal beschikbaar zijn. In de huidige proefopstelling is zoeken via niet-Nederlandstalige trefwoorden daarom niet of nauwelijks mogelijk.

Figuur 12. Weergave van records en zoekfilters in de Engelse versie

10. Technische documentatie

De IIIF-manifestenbibliotheek wil laagdrempelig zijn, maar dit betekent niet dat er geen nood is aan technische documentatie die de opbouw en de werking van de applicatie uitlegt. Aan de documentatiepagina is daarom een kort technisch deel toegevoegd met verwijzingen naar de [GitHub-pagina](#) van de Vlaamse Kunstcollectie, waar de broncode met de nodige toelichting gepubliceerd is.

- '[IIIF-Manifest-Library](#)' voorziet een algemene uitleg bij alle componenten van de applicatie.
- '[IIIF-Manifest-Library-importer](#)' geeft toelichting bij de service die ingezet wordt om de IIIF-manifesten uit verschillende bronnen in Elody te importeren. Alle noodzakelijke elementen van deze service zijn ook in het repository opgenomen.
- '[IIIF-Manifest-Library-graphql](#)' gaat in op de uitbreidingsmodule voor Elody GraphQL die nodig is om data te verwerken.

Dit moet hergebruik en eventuele doorontwikkeling van de testopstelling in de hand werken.

11. Search Engine Optimization (SEO)

Zoals reeds aangegeven is vindbaarheid van IIIF-manifesten binnen dit traject cruciaal. Daarom werd ook aandacht besteed aan Search Engine Optimization (SEO). Dit moet ervoor zorgen dat zoekopdrachten via zoekmachines als Google, Bing en Yahoo! de gebruikers leiden naar de digitale bibliotheek.

Aangezien de applicatie een single-page applicatie is die vrijwel volledig wordt opgebouwd en aangestuurd via Javascript, is het vaak moeilijk voor zoekmachines om deze applicaties correct te interpreteren en indexeren.

Om de data toch makkelijk indexeerbaar te maken voor zoekmachines wordt er daarom bij iedere request gekeken naar de client die deze doet. Wanneer de webserver (NGinx) herkent dat het om een zoekmachine of sociale media site (duckduckgo, google, facebook, x...) gaat, geeft de webserver niet de standaard applicatie terug, maar een geoptimaliseerde pagina voor zoekmachines.

Op deze pagina staat rechtstreeks de metadata in machine-interpreteerbare vorm, zonder dat er Javascript-code voor moet uitgevoerd worden. Deze pagina is ook voorzien van Open Graph Meta Tags zodat sociale media een correcte preview (met afbeelding) kunnen tonen.

Verder is het ook mogelijk om alle data als Linked Open Data (LOD) op te vragen, bijvoorbeeld in RDF-formaat. Dit zijn formaten die specifiek zijn voorzien om machineleesbaar te zijn.

Proefopstelling: gedetecteerde problemen en aandachtspunten

Hoewel de gevraagde functionaliteiten in de proefopstelling aanwezig zijn, staken in de loop van het traject enkele problemen en aandachtspunten de kop op. Binnen het project was er geen ruimte om hier in de praktijk op in te gaan, maar met het oog op eventuele toekomstige ontwikkelingen worden deze problemen en aandachtspunten hieronder toegelicht.

1. Metadata

Om het geheel van IIIF-manifesten doorzoekbaar te maken, zijn rijke metadata cruciaal. Die metadata vormen de basis van de zoekfilters en de tekstuele zoekopdrachten. Dit levert voor de IIIF-manifestenbibliotheek evenwel enkele uitdagingen op.

In de eerste plaats geldt dat IIIF een set van datastandaarden is die hoofdzakelijk is bedoeld voor de presentatie van beelden. Er zijn met andere woorden geen algemene afspraken of richtlijnen over welke metadata in het IIIF-manifest opgenomen moeten worden en welke vorm deze metadata moeten aannemen. Binnen het erfgoedlandschap zijn veel praktijken te vinden die alle verdedigbaar zijn.

Dit heeft als gevolg dat er grote verschillen kunnen optreden tussen de IIIF-manifesten van verschillende instellingen en de metadata die in deze manifesten zijn opgenomen. Dit geldt zowel voor de hoeveelheid metadata als voor de gebruikte 'classes/entiteiten' (bv. vervaardiger, creatiedatum, registratienummer, hergebruiklicentie, work-PID, ...). In het kader van een IIIF-manifestenbibliotheek is dat een uitdaging omdat sommige records daardoor veel en andere heel weinig metadata zullen hebben. Dit kan de zoekopdrachten en de presentatie negatief beïnvloeden. Verder zorgt het gebruik van andere 'classes/entiteiten' er ook voor dat gelijkaardige metadata op verschillende plaatsen voorkomen. Daardoor worden deze niet gegroepeerd, wat onduidelijkheid en inefficiëntie veroorzaakt. Dit staat het gebruiksgemak van een eindgebruiker in de weg.

Daarom is het belangrijk dat via het IIIF-manifest een link wordt gelegd naar (externe) machineleesbare metadata. Idealiter zijn deze metadata beschikbaar in een 'linked-data formaat' zoals RDF, JSON-LD of Turtle. Dit verhoogt de herbruikbaarheid van de data. Een voorbeeld van deze machineleesbare metadata bij Vlaamse Kunstcollectie is [hier](#) te vinden.

De '[seeAlso-eigenschap](#)' biedt de mogelijkheid om deze links te leggen, maar dit is niet voldoende om deze metadata ook helder op het platform te presenteren. Zoals al aangehaald hanteren verschillende instellingen vaak verschillende standaarden (bv. CIDOC-CRM, Dublin Core, ...). Daardoor is het noodzakelijk om over de collectiebeherende instellingen heen afspraken te maken over een (vereenvoudigde) basisset van metadata die sowieso op elk platform getoond moeten worden. De diverse metadatastandaarden kunnen dan op deze basisset 'gemapt' worden. Zo wordt een uniforme presentatie van metadata over de instellingsgrenzen heen mogelijk.

Dergelijke praktijkoefening lag evenwel buiten de mogelijkheden en het tijdsbestek van dit project. Daarom werd een basisset van metadata gekozen op basis van de in de IIIF-manifesten aanwezige metadata. Bij sommige IIIF-manifesten, waar weinig metadata toegevoegd was, bleven een of meerdere metadatavelden hierdoor leeg. Om verwarring zo veel mogelijk te vermijden, is ervoor gekozen om lege velden niet te tonen. Dit heeft tot gevolg dat bij sommige records weinig tot geen metadata te vinden is, wat op zijn beurt dan weer de doorzoekbaarheid negatief beïnvloedt.

2. Intuïtief gebruik

De IIIF-manifestenbibliotheek wil de drempel om IIIF-manifesten te hergebruiken zo veel mogelijk verlagen. Tijdens het traject is evenwel duidelijk geworden dat hiervoor meer inspanningen nodig zijn dan aanvankelijk gedacht. IIIF-manifesten moeten niet enkel eenvoudig doorzoekbaar zijn. Het platform moet ook voldoende documentatie en (zoek)mogelijkheden bieden en de navigatie moet intuïtief zijn voor een zo breed mogelijk publiek.

De leercurve om te begrijpen waar IIIF voor staat en hoe je er precies mee aan de slag gaat, is nog steeds groot. Dit zorgt voor grote terughoudendheid ten aanzien van IIIF-gerelateerd materiaal. Nochtans is deze kennis voor veel eindgebruikers niet noodzakelijk van belang. Mits de intuïtieve inzet van enkele basisfunctionaliteiten moet het voor eindgebruikers ook mogelijk zijn om zonder inzicht in IIIF éénvoudig beelden in verschillende contexten te hergebruiken. Daarom werd geprobeerd om in de proefopstelling van de manifestenbibliotheek het vakjargon (bv. Mirador, manifest, presentation API) zo veel mogelijk achterwege te laten of aan te vullen met intuïtieve oplossingen (bv. een IIIF-logo dat toelaat om de manifest-URL meteen te kopiëren). In samenspraak met een UX-designer kan het uitzicht van het platform evenwel nog intuïtiever gemaakt worden, bijvoorbeeld door duidelijkere iconen te gebruiken.

Er werd op het platform ook een documentatiepagina/tutorial (zie figuur 5. Voorlopige documentatiepagina) voorzien die in enkele korte stappen uitlegt hoe het platform werkt en wat de mogelijkheden zijn. Deze documentatie wordt idealiter uitgebreid wanneer de IIIF-manifestenbibliotheek ook in een productieversie zou worden uitgerold, zodat de eindgebruiker zelf kan bepalen welk niveau van toelichting hij/zij te zien krijgt. Ook een pop-up tutorial die een gebruiker gidst doorheen de mogelijkheden en navigatie is een noodzakelijke toevoeging.

Verder kan het ook interessant zijn om op het platform links te leggen met bestaande tools. Zo wordt niet alleen het zoeken naar IIIF-manifesten eenvoudiger, maar ondersteunt het platform ook het hergebruik van deze manifesten in open source software. Dit kan gaan van andere viewers (bv. [Universal Viewer](#), [Clover](#)) over tools voor digitale storytelling (bv. [Exhibit](#), [StrollView](#), ...) tot annotatie-omgevingen (bv. [Annotate](#), [Adno](#), ...) en eventueel cropping tools (voor mensen die een specifiek deel van een beeld willen gebruiken). Dergelijke aanvullingen maken van de IIIF-manifestenbibliotheek potentieel een centraal vertrekpunt voor een diverse groep van eindgebruikers.

3. Schaalbaarheid

Om van een manifestenbibliotheek een vertrekpunt voor eindgebruikers te maken, is het cruciaal dat zo veel mogelijk collectiebeherende instellingen zich met hun IIIF-manifesten (kunnen) aansluiten. Daarom experimenteerden we met verschillende werkwijzen voor de doorstroming of ingest van manifesten (zie Deliverable 9 en '[Voorafgaand](#)' in dit document).

Er zijn evenwel nog andere doorstroom- of ingestopties die in de toekomst uitgewerkt kunnen worden. De belangrijkste is vermoedelijk gebaseerd op de [IIIF Change Discovery API](#). Dit is immers de werkwijze die door de IIIF Community voorgesteld wordt. Een publiek platform dat hier reeds gebruik van maakt, is [Simple IIIF Discovery](#) van de National Gallery. Dit veronderstelt evenwel ook een engagement van de collectiebeherende instellingen zelf, omdat zij de [API](#), zoals beschreven door de IIIF Community, moeten implementeren. Het doel hiervan is om zogenaamde '[activity streams](#)' op te zetten die een consumerend systeem kunnen informeren.

Ook voor de algemene IIIF-infrastructuur is een engagement van de collectiebeherende instellingen nodig. Het is immers niet alleen de IIIF-manifestbibliotheek die voorbereid moet zijn om een grote hoeveelheid data doorzoekbaar te maken. De IIIF-infrastructuur van de instellingen moet ook voorbereid zijn op het grote aantal 'requests' in het geval dat de bibliotheek breed gebruikt zou worden. Een overbelasting van dergelijke infrastructuur is dus niet uitgesloten. Daarom is het interessant om de capaciteit van de ingezette infrastructuur op voorhand goed in te schatten en in elk geval goed door te testen.

4. Auteursrecht

IIIF-manifesten naar een digitale bibliotheek laten doorstromen, betekent ook dat de beelden op het platform kunnen getoond worden en zelfs dat ze op derde platforms kunnen hergebruikt worden. Daarom is het belangrijk dat voor alle items voldoende informatie over de auteursrechtenstatus voorhanden is. Items die auteursrechtelijk beschermd zijn, mogen immers niet zomaar op een publiek platform getoond of hergebruikt worden. Zowel instellingen als hergebruikers moeten hiertoe dus de nodige hergebruikslicenties en budgetten voorzien als ze deze items willen tonen.

Daarnaast geldt dat de IIIF-manifestenbibliotheek hergebruik zo veel mogelijk wil aanmoedigen. Ook daarvoor is voldoende informatie over de auteursrechtenstatus belangrijk, en bovendien wordt deze informatie best op een eenduidige manier gepresenteerd. Om de kwaliteit van het platform te kunnen waarborgen, kunnen IIIF-manifesten dus niet zomaar doorstromen naar de IIIF-manifestenbibliotheek. Deze manifesten moeten aan enkele basisvereisten voldoen. Zo is het belangrijk dat de rechtenstatus, de hergebruikslicentie (bij voorkeur met verwijzing naar een gestandaardiseerde RightsStatements.org en/of Creative Commons), de collectiehouder en eventuele bijkomende informatie wordt meegegeven. Een uitgebreide toelichting hierbij is te vinden op het [IIIF-metadataahandboek](#).

Conclusie

Via de ontwikkelde proefopstelling verkenden we enkele noodzakelijke functionaliteiten van een IIIF-manifestenbibliotheek. Op die manier is een [basis](#) gelegd die in toekomstige projecten verder doorontwikkeld of hergebruikt kan worden. Vooraleer deze IIIF-manifestenbibliotheek in de praktijk inzetbaar is, moeten evenwel enkele (praktische) verbeterpunten worden doorgevoerd:

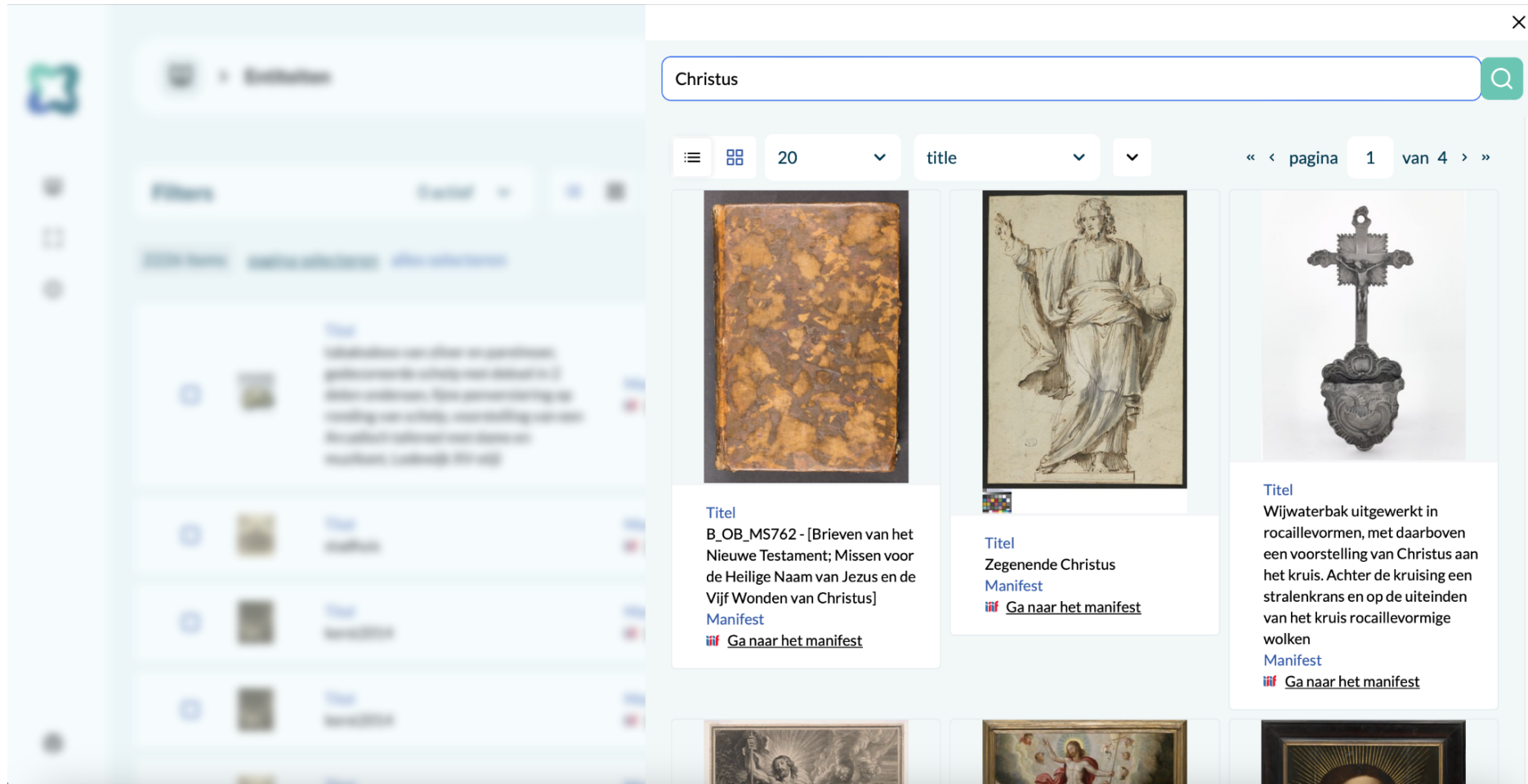
- Bij het eerste gebruik moet een tutorial voorzien worden die de gebruiker gidst doorheen de mogelijkheden en de navigatie van het platform.
- Het uitzicht van het platform moet intuïtiever worden gemaakt (bv. zoekbalk op een meer centrale plaats, gebruik van duidelijke iconen, ...).
- In het overzicht van zoekresultaten moet bij elk record duidelijk aangegeven worden welke de collectiebeherende instelling is die het manifest aanlevert.
- Bij een doorontwikkeling van de IIIF-manifestenbibliotheek moet de handleiding niet alleen beter vindbaar, maar ook samen met de ondersteunende functionaliteiten uitgebreid worden.

Ten aanzien van een betere doorzoekbaarheid van de manifests en een duidelijke communicatie van de hergebruikmogelijkheden voor de manifesten kunnen ook volgende aanbevelingen worden meegegeven:

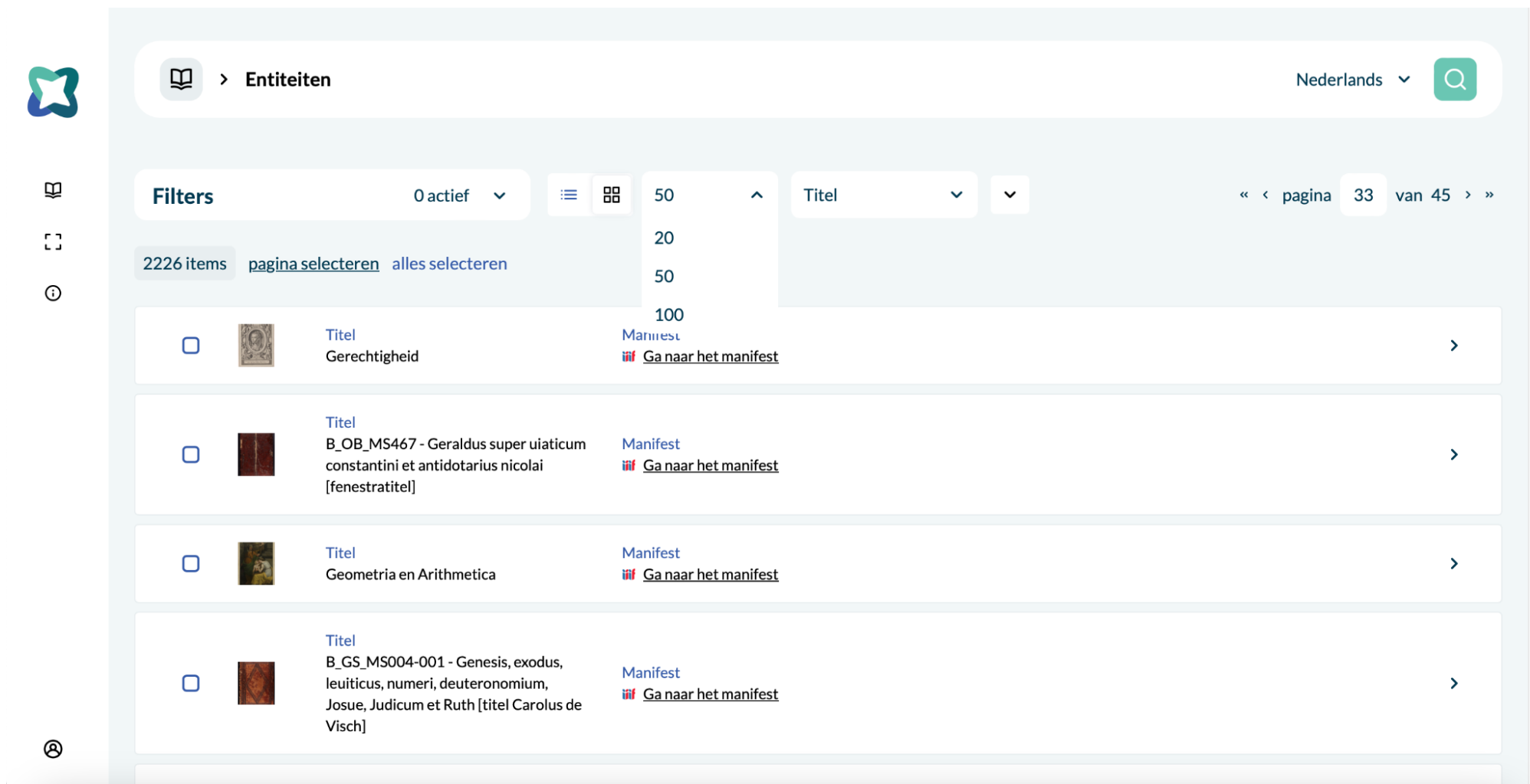
- In de IIIF-manifesten moet eenduidige auteursrechteninformatie opgenomen worden, bij voorkeur met een gestandaardiseerde verwijzing naar RightsStatements.org en/of CreativeCommons.
- In het IIIF-manifest moet via een persistente URI worden verwezen naar de collectiewebsite of het platform van de collectiebeherende instelling.

Tegelijk stootten we op enkele meer fundamentele problemen en aandachtspunten die de mogelijkheden en het tijdsbestek van dit project te buiten gingen. Hieruit blijkt dat naast technologische ontwikkelingen ook breder overleg nodig is om te komen tot een gedragen aanpak voor betere ontsluiting en vindbaarheid van IIIF-gerelateerde bronnen. Dit sluit potentieel aan bij het project rond de [Vlaamse centrale erfgoeddatabanken](#) dat in 2024 door meemoo wordt opgezet.

Bijlage

Figuur 1. Zoekbalk met resultaten

2023-11-28 Deliverable 10 19

Entiteiten Nederlands

Filters 0 actief

2226 items pagina selecteren alles selecteren

50 20 50 100

Titel

« < pagina 33 van 45 > »

☐		Titel Gerechtigheid	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		Titel B_OB_MS467 - Geraldus super uaticum constantini et antidotarius nicolai [fenestratitel]	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		Titel Geometria en Arithmetica	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		Titel B_GS_MS004-001 - Genesis, exodus, leuiticus, numeri, deuteronomium, Josue, Judicum et Ruth [titel Carolus de Visch]	Manifest Ga naar het manifest	>

Figuur 2. Lijstweergave met 50 records per pagina

The screenshot displays a web application interface for managing IIF manifests. On the left, a sidebar contains a logo and navigation icons. The main content area is titled 'Entiteiten' and includes a search bar, language selector, and search icon. A 'Filters' panel on the left shows '1 actief' and a 'Filter(s) toepassen' button. Below this, a 'Titel' filter is active, set to 'op lege waarde'. The main list shows 75 items, with pagination controls indicating 'pagina 1 van 4'. The list contains five visible entries, each with a checkbox, a thumbnail image, a 'Titel' field (all empty), and a 'Manifest' link with a 'Ga naar het manifest' button.

	Titel	Manifest
☐	-	Manifest Ga naar het manifest
☐	-	Manifest Ga naar het manifest
☐	-	Manifest Ga naar het manifest
☐	-	Manifest Ga naar het manifest
☐	-	Manifest Ga naar het manifest

Figuur 3. Oplijsting van alle IIF-manifesten waarvan het titelveld leeg is

The screenshot displays a digital collection interface. On the left, a sidebar contains a logo and navigation icons. The main area features a 'Filters' panel on the left with the following sections:

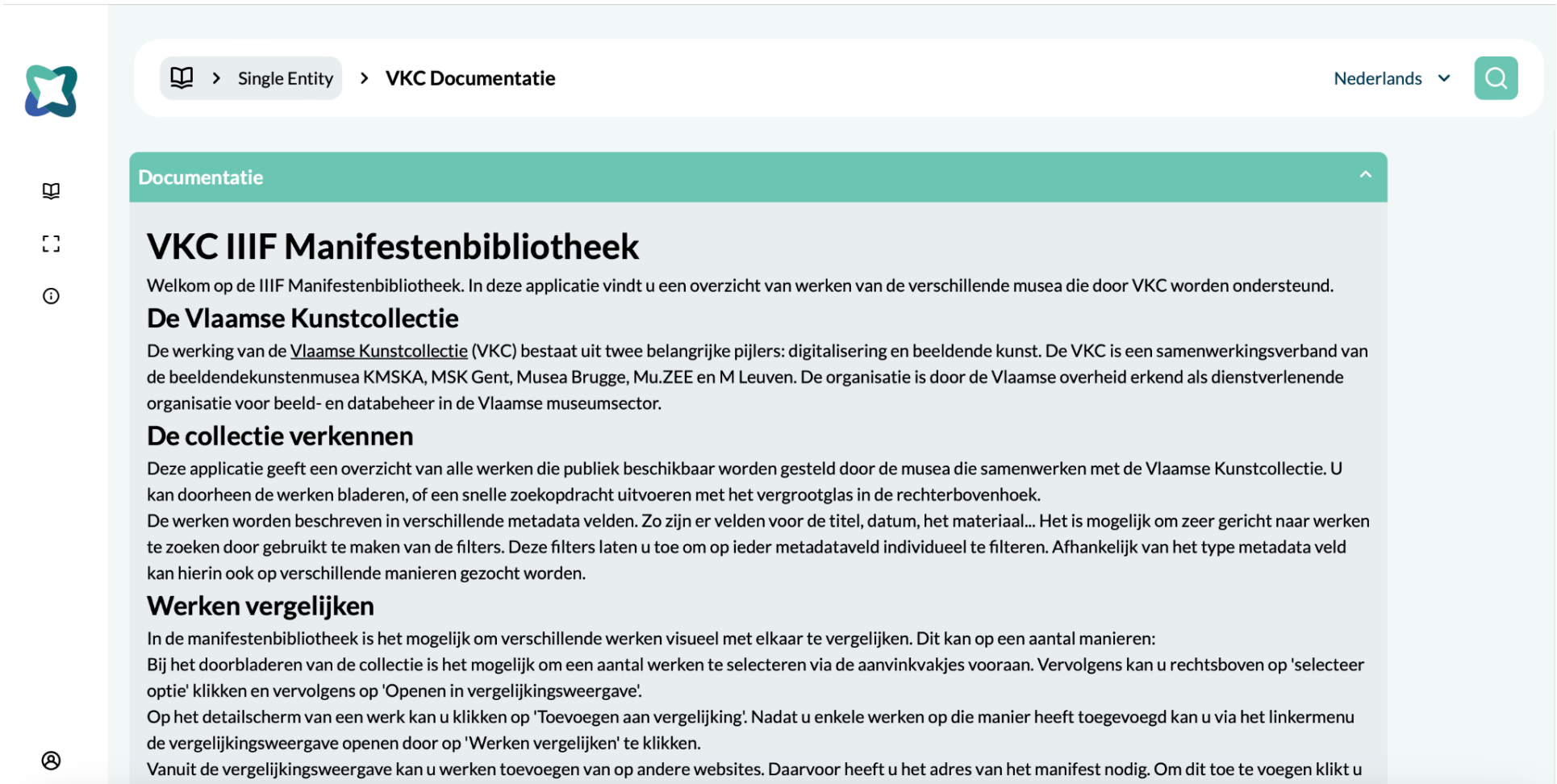
- Filters** (1 actief): Includes 'Alles wissen', 'Filter(s) toepassen', and a 'Filter toevoegen' input field.
- Titel**: Search field with a magnifying glass icon.
- Rechten**: Search field with a magnifying glass icon.
- Beschrijving**: Search field with a magnifying glass icon.
- Instelling**: Search field with a magnifying glass icon.

Below the filters, there are two active filters: 'exact' and 'Museum voor Schone Kunsten Gent' (with a close button 'x'). Below these, there are two more active filters: 'Museum Plantin-Moretus' (with a close button 'x').

The main content area shows a list of 502 items. The top of the list includes a '502 items' label, a 'pagina selecteren' link, and an 'alles selecteren' link. The list is displayed in a table format with columns for selection, image, title, and manifest link. The table shows the first seven items:

		Titel	Manifest	
☐		stadhuis	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		kerst2014	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		kerst2014	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		het Antwerpse stadhuis	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		farnese	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		de schipbrug van Farnese	Manifest Ga naar het manifest	>
☐		Zomer	Manifest Ga naar het manifest	>

Figuur 4. Overzicht van de deelcollecties van MSK Gent en Museum Plantin-Moretus

The screenshot displays the 'VKC IIF Manifestenbibliotheek' application. The top navigation bar includes a logo on the left, a breadcrumb trail 'Single Entity > VKC Documentatie', a language dropdown set to 'Nederlands', and a search icon. A left sidebar contains icons for a book, a list, an information icon, and a user profile. The main content area has a teal header 'Documentatie' with an upward arrow. Below this, the title 'VKC IIF Manifestenbibliotheek' is followed by a welcome message. The section 'De Vlaamse Kunstcollectie' describes the organization's mission and member museums. 'De collectie verkennen' explains the application's search and filter capabilities. 'Werken vergelijken' details how to compare works using the interface. The text is partially cut off at the bottom.

Documentatie

VKC IIF Manifestenbibliotheek

Welkom op de IIF Manifestenbibliotheek. In deze applicatie vindt u een overzicht van werken van de verschillende musea die door VKC worden ondersteund.

De Vlaamse Kunstcollectie

De werking van de Vlaamse Kunstcollectie (VKC) bestaat uit twee belangrijke pijlers: digitalisering en beeldende kunst. De VKC is een samenwerkingsverband van de beeldendekunstmusea KMSKA, MSK Gent, Musea Brugge, Mu.ZEE en M Leuven. De organisatie is door de Vlaamse overheid erkend als dienstverlenende organisatie voor beeld- en databeheer in de Vlaamse museumsector.

De collectie verkennen

Deze applicatie geeft een overzicht van alle werken die publiek beschikbaar worden gesteld door de musea die samenwerken met de Vlaamse Kunstcollectie. U kan doorheen de werken bladeren, of een snelle zoekopdracht uitvoeren met het vergrootglas in de rechterbovenhoek. De werken worden beschreven in verschillende metadata velden. Zo zijn er velden voor de titel, datum, het materiaal... Het is mogelijk om zeer gericht naar werken te zoeken door gebruikt te maken van de filters. Deze filters laten u toe om op ieder metadataveld individueel te filteren. Afhankelijk van het type metadata veld kan hierin ook op verschillende manieren gezocht worden.

Werken vergelijken

In de manifestenbibliotheek is het mogelijk om verschillende werken visueel met elkaar te vergelijken. Dit kan op een aantal manieren: Bij het doorbladeren van de collectie is het mogelijk om een aantal werken te selecteren via de aanvinkvakjes vooraan. Vervolgens kan u rechtsboven op 'selecteer optie' klikken en vervolgens op 'Openen in vergelijkingsweergave'. Op het detailscherm van een werk kan u klikken op 'Toevoegen aan vergelijking'. Nadat u enkele werken op die manier heeft toegevoegd kan u via het linkermenu de vergelijkingsweergave openen door op 'Werken vergelijken' te klikken. Vanuit de vergelijkingsweergave kan u werken toevoegen van op andere websites. Daarvoor heeft u het adres van het manifest nodig. Om dit toe te voegen klikt u

Figuur 5. Voorlopige documentatiepagina

The screenshot displays a web application interface for searching entities. On the left, a sidebar contains navigation icons: a star, a book, a magnifying glass, and a person. The top bar features a search icon and a language dropdown set to 'Nederlands'. The main content area is titled 'Entiteiten' and shows a search results page. A filters panel on the left lists various filters: 'Alles wissen' (highlighted), 'Filter to', 'Titel', 'Rechten', 'Beschrijving', 'Instelling', and 'Sleutelwoord'. A tooltip for 'Alles wissen' explains its function: 'Met deze filter kan je zoeken op basis van tekst in het veld. Je kan naar exacte tekst gaan zoeken of gedeeltelijke tekst terugvinden. Je kan ook zoeken naar velden die leeg / niet leeg zijn.' The search results section shows 1434 items, with a 'pagina selecteren' link and a list of results. The first result is titled 'tabaksdoos van zilver en parelmoer, gedecoreerde schelp met deksel in 2 delen onderaan, fijne penversiering op ronding van schelp, voorstelling van een Arcadisch tafereel met dame en muzikant, Lodewijk XV-stijl'. It includes a thumbnail image and a 'Manifest' link with the text 'Ga naar het manifest'. The second result is titled 'stadhuis' and the third is 'kerst2014', both also featuring thumbnails and 'Manifest' links.

2023-11-28

Deliverable 10

23

Entiteiten

Nederlands

Filters 0 actief

Alles wissen

Filter to

Titel

Rechten

Beschrijving

Instelling

Sleutelwoord

1434 items pagina selecteren alles selecteren

Titel

tabaksdoos van zilver en parelmoer, gedecoreerde schelp met deksel in 2 delen onderaan, fijne penversiering op ronding van schelp, voorstelling van een Arcadisch tafereel met dame en muzikant, Lodewijk XV-stijl

Manifest

Ga naar het manifest

Titel

stadhuis

Manifest

Ga naar het manifest

Titel

kerst2014

Manifest

Ga naar het manifest

Figuur 6. Hulpiconen bij de zoekfilters

The screenshot displays a web application interface for viewing a manuscript. At the top, a navigation bar shows the breadcrumb path: Manifesten > B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]. The language is set to Nederlands. Below the navigation bar, a green header bar contains the text 'Manifest viewer' and a button 'Toevoegen aan vergelijking'. The main content area is titled 'B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]' and shows a thumbnail of a manuscript page. The page contains Latin text in a Gothic script, with a large blue initial 'P' at the beginning of the first line. The text is written on aged, slightly discolored paper. To the right of the thumbnail, there is a sidebar with metadata information. The sidebar is titled 'Metadata' and contains sections for 'Beschrijving', 'Alternatieve identifier', 'Gerelateerde namen', 'Call number', 'Digitalisatie datum', 'Digitalisatie project', 'Extent', and 'Taal'. The 'Beschrijving' section includes the title 'B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]'. The 'Alternatieve identifier' section shows 'B_OB_MS383'. The 'Gerelateerde namen' section lists 'Rolandinus de Passageriis - gest. 1300 (VIAF: 84975896) - auteur'. The 'Call number' section shows 'Ms. 383'. The 'Digitalisatie datum' section shows '2021-06-15'. The 'Digitalisatie project' section lists 'Mmmmonk: Middeleeuwse Monastieke Manuscripten - Open - Network - KennisBesloten wereld, open boeken'. The 'Extent' section shows '89 ff.'. The 'Taal' section is empty.

Manifest viewer + Toevoegen aan vergelijking

Mirador Tify

B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]

6 van 190 fol. 1v.

Metadata

Beschrijving

Titel
B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]

Alternatieve identifier
B_OB_MS383

Gerelateerde namen
Rolandinus de Passageriis - gest. 1300 (VIAF: 84975896) - auteur

Call number
Ms. 383

Digitalisatie datum
2021-06-15

Digitalisatie project
Mmmmonk: Middeleeuwse Monastieke Manuscripten
- Open - Network - KennisBesloten wereld, open boeken

Extent
89 ff.

Taal

Figuur 7. Geïntegreerd Mirador-venster

The screenshot displays the Tify integrated viewer interface. At the top, a navigation bar shows the breadcrumb path: Manifesten > B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]. The language is set to Nederlands. Below the navigation bar, a green header for the 'Manifest viewer' includes a link to 'Toevoegen aan vergelijking'. The viewer is currently displaying the 'Tify' manifest. The main content area shows a thumbnail of a manuscript page from B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum], folio 1v. The thumbnail includes a vertical toolbar on the left with icons for zooming, panning, and other viewing functions. The manuscript text is written in a Gothic script. To the right of the viewer, a 'Metadata' panel provides details about the document, including its title, alternative identifier, related names, call number, digitalization date, project information, extent, and language.

Manifest viewer [Toevoegen aan vergelijking](#)

Mirador **Tify**

B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum] 6 : fol. 1v

Metadata

Beschrijving

Titel
B_OB_MS383 - [Summa notariae artis; Tractatus notularum]

Alternatieve identifier
B_OB_MS383

Gerelateerde namen
Rolandinus de Passageriis - gest. 1300 (VIAF: 84975896) - auteur

Call number
Ms. 383

Digitalisatie datum
2021-06-15

Digitalisatie project
Mmmonk: Middeleeuwse Monastieke Manuscripten
- Open - Netwerk - KennisBesloten wereld, open boeken

Extent
89 ff.

Taal

Figuur 8. Geïntegreerd Tify-venster

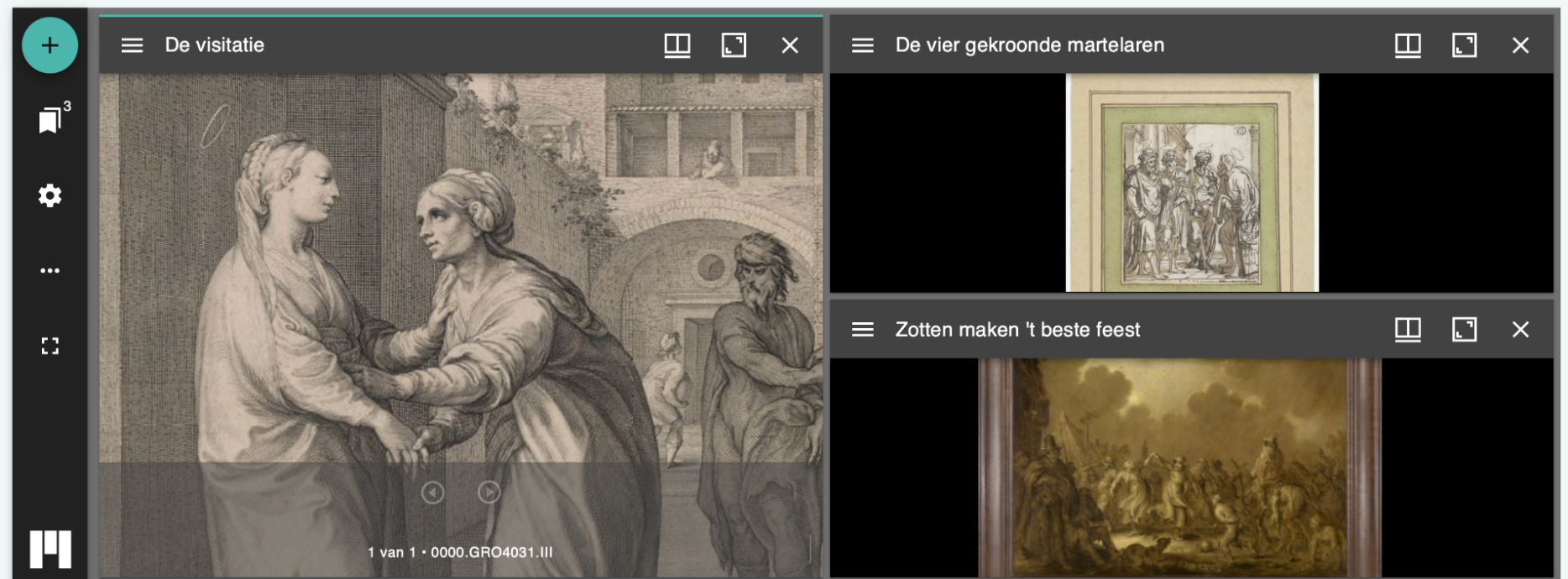

> Manifest viewer

Nederlands ▾

Mirador

Figuur 9. Werkomgeving met een selectie van drie IIIF-manifesten

Figuur 10. Toevoegen van externe IIIF-manifesten via de URL

The screenshot shows a digital library interface. On the left, a sidebar contains a logo and navigation icons. The main header area includes a search bar with the text 'Entiteiten', a language dropdown set to 'Nederlands', and a search icon. Below the header, a 'Filters' panel is open, showing a list of filters under the 'Rechten' (Rights) category. The filter 'Public domain / CC-PDM' is selected with a green checkmark. The main content area displays a list of 177 items, with the first six items visible. Each item row includes a selection checkbox, a thumbnail image, a 'Titel' (Title) field, and a 'Manifest' field with a link to 'Ga naar het manifest'. The pagination bar at the top right indicates 'pagina 1 van 9'.

Filters 1 actief ^

Rechten ? -

exact ↕ ↻

- ☐ <https://creativecommons.org/publicdomain/>
- ☐ <https://creativecommons.org/licenses/by/>
- ☐ <https://creativecommons.org/publicdomain/>
- ☐ <https://rightsstatements.org/page/UND/1>
- ☒ **Public domain / CC-PDM**
- ☐ <https://creativecommons.org/publicdomain/>
- ☐ <https://rightsstatements.org/vocab/InC/1>
- ☐ Auteursrechtplichtig / © SABAM
- ☐ Auteursrechtelijke bescherming niet

177 items [pagina selecteren](#) [alles selecteren](#)

« < pagina 1 van 9 > »

	Titel	Manifest
☐	Zotten maken 't beste feest	Ga naar het manifest
☐	Zonnestraal na het onweer	Ga naar het manifest
☐	Zelfportret	Ga naar het manifest
☐	Zelfportret	Ga naar het manifest
☐	Zelfportret	Ga naar het manifest

Figuur 11. Inzetten van de hergebruikslicenties als zoekfilter

The screenshot displays the 'Entities' page in the English version of a digital archive interface. The page is organized into several sections:

- Header:** Includes a logo on the left, a search bar with the text 'Entities', a language dropdown set to 'English', and a search icon.
- Filters:** A sidebar on the left titled 'Filters' with '0 active' filters. It includes a 'Clear all' button, an 'Apply filter(s)' button, and an 'Add filter' input field. Below these are expandable filter categories: Title, Rights, Description, Institution, and Keyword, each with a '+' icon.
- Record List:** A main area displaying a list of records. The top of this section shows '2226 items' and links for 'select page' and 'select all'. The records are displayed in a table-like format with columns for a selection checkbox, a thumbnail image, the title, and a 'Manifest' link with a 'Go to manifest' button. The first record is titled 'tabaksdoos van zilver en parelmoer, gedecoreerde schelp met deksel in 2 delen onderaan, fijne penversiering op ronding van schelp, voorstelling van een Arcadisch tafereel met dame en muzikant, Lodewijk XV-stijl'. The second record is titled 'stadhuis'. The third record is titled 'kerst2014'.

Figuur 12. Weergave van records en zoekfilters in de Engelse versie